

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iohannis Scheffleri S. R. Eccl. Presbyteri Concilium
Tridentinum antè Tridentinum**

Angelus <Silesius>

Nissæ, 1675

Articulus III. Septem Sacramenta esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42264

Articulus Tertius.

Articulus III.

Septem Sacramenta esse.

Verba Concilij.

*Profiteor quoq̄, septem esse verè
& propriè Sacramenta novæ legis
à JESU Christo Domino Nostro
instituta, atq̄, ad salutem humani
generis, licet nō omnia singulis, ne-
cessaria: scilicet Baptismum, Con-
firmationem, Eucharistiam, Pœni-
tentiam, Extremam Unctionem,
Ordinem, Matrimonium. illaque
gratiam conferre. & ex his Bap-
tismum, Confirmationem & Ordinē,
sine sacrilegio reiterari non posse.
Receptos quoq̄, & approbatos Ec-
clesiæ Catholicæ ritus in supradi-
ctorum omnium Sacramentorum
solemni administratione recipio,
& admitto.*

Quia

Concilij Trid: antè Trident:

Quia Lutherani Baptismum
& Eucharistiam Sacramenta
esse nobiscum credunt, ipsorūq;
prima capita Lutherus & Melan-
chthon de Pœnitentia idem asse-
runt, iste quidem l. d. captiv: Ba-
bylon: ille verò in loc: cōm: A.
1543. editis. Non opus esse reor
hīc demonstrare, sicut & quod
Baptismus Confirmatio & Ordo
reiterari non possint. Similiter
non opus est singulariter dedu-
cere, quod Sacramenta conferāt
gratiam; cū id de singulis in
subsequentibus, Patres docere,
clareat. Transimus igitur ad de-
monstrationem cæterorum.

Punctum Primum.
Demonstratio Sacramenti
Confirmationis.

S. Dio.

Articulus Tertius.

S. Dionysius Areopagita Eccles. hier: c. 6. S. Synaxi finitimum est alterum Sacramentum, quod Præceptores nostri unguenti mysterium nomināt, c. 4. Eundem cum veste eo digno induūt, rursus ducunt ad Hierarcham, is cum virum unguento quod maximè divinos efficit, insignivit, Eucharistia quæ vim maximam habet perficiendæ sanctitatis, participem esse pronuncia. *Id: contemplatione seq.* Divinus Pontifex sacrosanctam unctionem orditur: Sacerdotes autem sub eo Sacrum perfundendi munus exequantur eum qui initiatur ad Sacra certamina in figura evocantes quibus sub Christo Athlotheta collocatur. Et post: Unguenti autem illa quæ perficiendi vim

Concilij Trid: antè Tridēt.

vim habet perfusio, eum qui ini-
ciatus est, (vavitate odoris fragrā-
tem facit. Sacra enim divini or-
tus perfectio, quæ perfecta sunt
conjungit divino Spiritui. Ad-
ventum verò illum, qui spiritali
vi bono odore afficit & perficit
homines, quoniam nullâ oratio-
ne eum consequi possum, ijs in-
telligendum animo & ratione re-
linquo, qui sacra divinaq; divini
Spiritûs communionē in mente
ac spiritu sunt digni iudicati.

*Cyrillus Hierosolymitanus, ex-
plicat illud dictum Psalmi: Im-
pingvasti in oleo caput meum,
de S. Schrifmate Catech 4. My-
stagog scribens, Impingvavit
tuum caput in Fronte per signa-
culum DEI, quod habes, ut ex-
primatur in te sigillum sanctifi-
catio.*

Artic: III. Punctum 1.

ctionis DEI. Item illa verba
Ecclesiastæ: & oleum super ca-
put tuum effundatur, a jens: vi-
des quomodo ille etiam mysti-
cum Chrisma in ænigmate de-
notat.

Origenes homil. 5. in Levitic.

Sic ergo conversis à peccato pu-
rificatio quidem per illa omnia
datur, quæ superius diximus: do-
num autem gratiæ Spiritûs per
olei imaginem designatur, ut nō
solum purgationem cōsequi pos-
sit is, qui convertitur à peccato,
sed & Spiritu sancto repleti.

Synodus. Laodicensis can: 48.

Oportet eos, qui illuminantur,
post baptisma inungi super-cœ-
lesti Chrismate, & esse regni cœ-
lestis participes.

*Cyrillus Hierosolymitanus Ca-
tech:*

Concilij Trid: antè Trident.

teeb: 3. Mystagog. Quemadmo-
dum panis Eucharistiæ, post san-
cti Spiritûs invocationem, non
est amplius panis communis, sed
est Christi corpus: sic sanctum
hoc unguentum, non amplius
est unguentum nudum, neque
(si quis ita appellare velit) com-
mune, postquam jam consecra-
tum est: Sed est Chrisma, quod
Christi & Spiritûs S. id est, divini-
tatis ejus præsentia efficit. Quo
frons & alij sensus corporis tui
symbolicè inunguntur: & corp⁹
quidè isto visibili unguento per-
ungitur, anima verò sancto vi-
vificoque Spiritu sanctificatur.
Ac primùm quidem fronti illi-
nitur, ut eum abstergat à vobis
pudorem, quem primus homo
transgressor perpetuò circumfe-
rebat:

Artic: III. Punctum I.

rebat: simulque efficiat, ut possitis vultu non velato gloriam Domini intueri.

S. Chrysostomus ad cap: Act: Apost. Quare non acceperunt Spiritum sanctum ij qui baptizarentur? vel fortassis, quia Philippus in hoc Apostolos brevi venturos honorabat, vel quod hoc non habebat. Erat enim ex septem illis, id quod magis videtur dicendum. Unde meam sententiam hic Philippus unus est septem erat, secundus à Stephano. Ideò & baptizans Spiritum sanctum non dabat. Neque enim facultatem habebat. Hoc enim donum solorum Apostolorum erat. Considera autem, quod illi non egressi erant: dispensatum autem est, ut ij egrederentur, qui & gratiam postea

Concilij Trid: antè Trident.

posteriores erant, propter hoc,
quod non dum acceperant Spi-
ritum sanctum. Nam virtutem
quidem; acceperant faciendi si-
gna, non autem dandi alijs Spi-
ritum sanctum. Igitur hoc erat in
Apostolis singulare; unde &
præcipuos & non alios videmus
hoc facere. Similiter loquitur
& *Isidorus Pelusiota l. 1. Ep: 450.*

*Melchisedes Papa ap: Gratianum
de consecr: D. 5. Spiritus sanctus,
qui super aquam baptismi salutife-
ro descendit illapsu, in fonte ple-
nitudinem tribuit ad innocentiam,
& in confirmatione augmen-
tum præstat ad gratiam. vide plu-
ra apud eundem.*

Tertullian d. resurr: carn: c. 8.
Caro abluitur, ut anima emacu-
letur. Caro ungitur, ut anima
conle-

Artic: III: Punctum I.

consecratur. Caro signatur, ut
& anima muniatur. Caro manûs
impositione adumbratur, ut &
anima Spiritu illuminetur.

Cornelius Papa Epist: ad Fa-
bium Antiochen: apud Eusebium
lib: 6: cap: 43 Novatus ubi exor-
cistarum præsidio spiritu illo ma-
lo esset liberatus, & post in tam
gravem morbû, ut jam ferè mori
putaretur, incidisset, in lecto, in
quo decumbebat, aquâ circum-
fusus, baptismû accepit, (si mo-
dò talem hominem baptismum
accepisse dicendum sit;) verûm
morbo tandem elapsus, neq; cæ-
tera, quibus post baptismum se-
cundùm Ecclesiæ canonem im-
bui oportuerat, acquisivit; neq;
Domini sigillo ab Episcopo ob-
signatus fuit. Quo quidem neu-
tquam

Concilij Trid. antè Trident.

tiquam potius, quomodo quæ-
so Spiritum sanctū adeptus est?

*S. Cyprianus Siv. Autor. de un-
ctione Chrysmatis:* Hodie in Ec-
clesiâ cum cæteris unctionib9 ad
populum acquisitionis sanctifi-
candum, in participationem di-
gnitatis & nominis, sacrū Chri-
sma conficitur, in quo mixtum
oleo balsamum Regiæ & Sacer-
dotalis gloriæ exprimit unitatē,
quibus dignitatibus iniciandis,
divinit9 est unctio instituta: Non
hæc medendis corporib9 est un-
ctio instituta, quia sanctitatis e-
lementis jam non propria natu-
râ præbet effectum, sed virtus
divina potentius operatur, sed
adest veritas signo, & Spirit9 Sa-
cramento. Ex hujus unctionis
beneficio & sapiëntia nobis & in-
telle-

Artic: III. Punctum 1.

tellectus divinitus datur, consili-
um & fortitudo coelitus illabi-
tur, scientia & pietas & timor in-
spirationibus supernis infundi-
tur. Hoc oleo uncti, cum spiri-
tualibus nequitijs colluctamur.

Eusebius Papa Epist 3. Manus
impositionis Sacramentum ma-
gnâ venerationis tenendum est,
quod ab alijs perfici non potest,
nisi à Sumis Sacerdotibus: Nec
tempore Apostolorum ab alijs,
quàm ipsis Apostolis legitur auc-
scitur esse peractum: neque ab
alijs, quàm ab illis, qui Apосто-
lorum tenent locum, unquam
perfecti potest, aut fieri debet.

*S. Augustinus lib: 2. cōtr litter:
Petilian: cap: 104.* In hoc ung-
vento Sacramentum Chrysmatis
vult interpretari, quod quidem
in ge-

Concilij Trid: antè Tridēt.
in genere visibilium signaculorū
sacrosanctum est, sicut ipse Ba-
ptismus.

*Conciliū Arausican: l. sub Leo-
ne I.* Nullus ministrorum, qui
baptizandi recipit officium, sine
Chrysmate unquam debet pro-
gredi, quia inter nos placuit se-
mel in baptismo chrysmari. De
eo autem, qui in baptismo, qui-
cunque necessitate faciente, non
chrysmatus fuerit, in Confirma-
tione Sacerdos commonebitur.

Theodoretus in Cap: 1. Cantici
Si magis etiam mysticè vis intel-
ligere sacri baptismatis mysteriū
recordare, in quo qui iniantur
post Tyranni (Satanæ) abnega-
tionem, & Regis (Dei vel Chri-
sti) confessionem, veluti signo
ac notâ quadam regâ, spiritualis
ung.

Artic: III. Punctum I.

unguenti chrismate inuncti, sub
eâ visibili unguenti specie, invi-
sibilem sanctissimi Spiritus gra-
tiam suscipiunt.

Articuli Tertij,

Punctum Secundum.

Demonstratio Extremæ
unctionis.

S *Anct9 Ephraem d. vit: spirit: ad*
Monach: novit: c. 75. Si chari-
tatis officio perfungens, oleo æ-
grotantem iungis, fac oculos,
manus, lingvamq; custodias, ne
in ullo temperatiæ ac modestiæ
fines transgrediaris.

S. Chysostronus l. 3. de Sacerd.
Sacerdotes non solum cum nos
regenerant, sed postea etiam ha-
bent potestatem condonandi pec-
cata

Concilij Trid. antè Trident:

cata. Infirmatur quis, inquit I
Apostolus, ex nobis? accersat
Presbyteros Ecclesiæ, & orēt su- fu
per eum, ungentes eum oleo in &
nomine Domini, & oratio fidei &
salvabit infirmum. in

Cyrillus Alexandrinus d. ado-
rat: in spirit: l. 6. Tu verò, si qua E
tibi pars corporis dolet, & verò la
credis hæc verba, *Dominus Saba- fic*
oth, & alias hujus modi appella- ca
tiones, quas DEO, qui secundum &
naturam est, Divina Scriptura ac
tribuit, vim habere putas pellen- Sa
di malum illud, pro te ipso pre- cat
ces fundens, hæc verba pronun- cin
tia: sic enim rectius quàm illi Di
facies, neque impuris spiritibus, inj
sed DEO gloriam tribues. Com- ren
memorabo etenim divinitus in- In
spiratam Scripturam, quæ ait: Ap

Infi

Artic III. Punctum II.

uit Infirmatur quis in vobis? indu-
fat eac Presbyteros Ecclesie & orent
t su- super eum, ungentes eum oleo,
o in & oratio fidei salvabit infirmum
idei & allevabit eum Dominus, & si
in peccato sit, remittentur ei.

do. *Origenes Homil. 2. in Levitic.*
qua Est adhuc septima, licet dura &
vere laboriosa, per poenitentiam remis-
ba- sio peccatorum, cum lavat pec-
ella- cator in lacrymis stratum suum,
um & fiunt ei lacrymae suae panes die
ra ac nocte, & cum non erubescit
len- Sacerdoti Domini indicare pec-
pre- catum suum, & quaerere medi-
un- cinam, secundum eum qui ait:
illi Dixi pronuntiabo adversum me
ous, injustitiam meam Domino, & tu
om- remisisti impietatem cordis mei.
in- In quo impletur & illud, quod
io- Apostolus dicit: Si quis autem

D

infirm-

Concilij Trid: antè Tridēt.

infirmatur vocet Presbyteros &c.

Theophilactus in c. 6. Evang:

sec: Marc. Quod unxerint oleo

Apostoli, solus Marcus narrat,

quod & Frater Domini Jacobus

in Catholicâ Epistolâ dicit: In-

firmatur quis inter vos? advocet

Presbyteros Ecclesiæ, & orent

super illum, ungentes eum oleo.

Est igitur oleum & ad labores u-

tile, & lucis fomentum, & hilari-

tatis effectivum, significatq; mi-

sericordiam DEI & gratiam Spi-

ritûs, per quam à labore libera-

mur, & lucem ac gaudium hila-

ritatemq; spiritalem accipimus.

Victor Antiochenus ad cap: 6.

Marci. Ungebant oleo multos

ægros. Quod de mystica uncti-

one & olei usu hîc subjungitur,

hoc inter Evangelistas solus Mar-

eu

Artic: III. Punctum II.

cus commemorat. Interim quæ
Apostolus Jacobus in sua cano-
nica narrat, ab his non dissenti-
unt. Scribit enim: infirmatur
quis in vobis? inducat Presby-
teros Ecclesiæ, & orent super eū,
ungentes eum oleo, &c. Oleum
autem inter alia, & laborum mo-
lestias mitigat, & lumen fovet &
hilaritatē conciliat. Oleum igi-
tur, quod in sacra unctione ad-
hibetur, & Dei misericordiam &
morbi sanationem, & cordis il-
luminationem denotat. Dicit ta-
men potest, orationē hæc omnia
efficere, oleum autem eorum o-
mnium quæ fiunt, externū tan-
tūm symbolum esse.

*S. Ambrosius in Missali: Bene-
dictio Olei ad unguendum tam
infirmos quam Catechumenos:*

D 2

DEUS

Concilij Trid: antè Trident.

DEUS qui studio salutis humanæ
creaturis tuis vim benedictionis
indidisti, ut ad animarū nostra-
rum sanctificatiōis utilitatē, cre-
aturarum etiā corporalium mi-
nisterio nostris salus temporibus
tribueretur, infunde sanctificati-
onem tuam huic oleo, ut ab his
quæ unxerit membra, fugatis in-
sidijs adversariæ potestatis, susce-
ptione presentis Olei sancti Spi-
ritūs gratiā, salutaris debilitatio-
nem expellat, & plenam confe-
rat sospitatem in nomine Domi-
ni Nostri J E S U Christi.

S Hieronymus ad cap. 14. Osee
Sanctum virum & convertum ad
Dominū Olivæ fructiferæ com-
parat, quæ dicit in alio loco
Ego autem sicut oliva fructifera
in Domo DEI. Cujus fructum
lib

Artic: III. Punctum II.

fibi quinque sapientes Virgines paraverunt, ex quo vulnerū mitigatur tumor, langventis membra requiescunt, in tenebris lumen accenditur, unguuntur in agone certantes.

S. Augustinus vel Autor Tract: de reſtit: Cathol: Conversationis:
Quoties aliqua infirmitas occurrerit alicui, qui agrotat, in ſola DEI miſericordia cōfidat, & Euchariftiam cum fide & devotione accipiat, Oleumque benedictum fideliter ab Eccleſia petat; undè corpus ſuum ungetur & ſecundum Apoſtolum, oratio fidei ſalvabit infirmum, & allevabit eum Dominus; non ſolum corporis, ſed & animæ ſalutem accipiet.

Idem lib: 2. d. viſit: infirm: c. 4.

D 3

Nec

Concilij Trid. antè Trident.

Nec prætermittendum est illud
Apostoli Jacobi præceptum: In-
firmatur quis in vobis, inducat
Presbyteros Ecclesiæ, ut orent su-
per eum, ungetes eum Oleo san-
cto. in nomine J E S U, & oratio
fidei salvabit infirmum. Ergo sic
roges de te, & pro te fieri, sicut
dixit Apostolus Jacobus, immò
per Apostolum Dominus: ipsa
videlicet Olei sacrati delibutio,
intelligitur Spiritûs sancti typi-
calis unctio.

Innocentius I. Ep. ad Decenn:
cap: 8. Adjecit etiã filius meus
Cælestinus Diaconus in Epistolâ
suâ, esse à tuâ dilectione positum
illud, quod in beati Apostoli Ja-
cobi Epistolâ conscriptum est:
Si infirmitas aliqua in vobis est,
vocet Presbyteros, & orent super
eum;

Artic: III. Punctum II:

cum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit laborantem & suscitabit illum Dominus, & si peccata fecit, remittet ei. Quod non est dubium de fidelibus ægrotantibus accipi vel intelligi debere, quod sancto oleo Chrysmatis perungi possunt, quo ab Episcopo confecto, non solum Sacerdotibus, sed omnibus uti Christianis licet in sua aut suorum necessitate inungendo. Cæterum illud superfluum videmus adjectum, ut de Episcopo ambigatur, quod Presbyteris licere dubium non est. Nam idcirco de Presbyteris dictum est, quia Episcopi occupationibus alijs impediti ad omnes languidos ire non possunt. Et paulò post: Pœnitentibus istud

Concilij Trid: antè Trident.

infundi non potest, quia genus est Sacramenti. Nam quibus reliqua Sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi?

Beda in caput vi. Marci ad ea verba: Dæmonia multa eiciebant, & ungebant oleo multos ægros: Dicit Apostolus Jacobus, infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super ipsum, ungetes eum oleo, &c. Undè patet, ab ipsis Apostolis hunc sanctum Ecclesiæ morem esse traditum, ut energumeni, vel alij quilibet ægroti ungantur oleo, pontificali benedictione consecrato.

Bernardus vitâ sancti Malachie Episcopi. Habitabat vir nobilis in vicinia Benchonésis monaste-

Artic: III. Punctum II.

nasterij, cujus uxor cum infirma-
retur ad mortem, rogatus Mala-
chias ut descenderet priusquam
moreretur, infirmum uncturus
Oleo: descendit & intravit ad
eam. Quo viso exultat illa, spe
animata salutis. Et cum pararet
ungere eam, visum est omnibus
differendum potius usq; manè.
Erat enim vespera. Ac quievit
Malachias, & datâ benedictione
super agram, exiit cum his qui
secum erant. At verò post mo-
dicum subitò clamor factus est,
planctus & strepitus multus per
totam domum siquidè insonuit
quod mortua esset. Accurrit Ma-
lachias tumultu audito, & secuti
sunt eum discipuli ejus. Et acce-
dens ad lectum, ut certò compe-
rit exspirasse, consternatus est a-

Concilij Trid. antè Trident.

nimo, tibi imputans, quod fraudata gratiâ Sacramenti obierit. Et elevatis in coelum manibus, obsecro Domine, inquit, insipienter egi, ego peccavi, qui distuli, non ista, quæ voluit. Hæc dicēs contestatus est in audientia omnium, nullam se recepturum consolationem, nullam daturum requiem spiritui suo, nisi quam tulerat, liceret restituere gratiâ. Et stans super eam, totâ nocte laborabat in gemitu suo, & pro oleo sancto, largo imbri lachrymarum perfundēs mortuam, vicem illi unctionis, quam poterat exhibebat. Ipse quidem sic. Ad suos autem, vigilate, inquit, & orate. Itaq; in Psalmis illi, ille in lachrymis, noctem dixerunt pervigilem. Et manè factò, ex-

audi-

Artic: II. Punctum II.

audivit Dominus sanctum suum,
aperuit oculos quæ fuerat mor-
tua; & ut solent qui de gravi so-
mno evigilant, fricans sibi mani-
bus frontem & tempora, super-
lectum se erigit, & agnito Mala-
chiâ, inclinans devotè salutat eum.
Sed & Malachias gratias agens
benedixit Dominum, & unxit eam,
nihilominus sciens in hoc Sacra-
mento remitti peccata, & quod
oratio fidei salvet infirmum.

*Concilium Florentinum doctri-
d. Sacrament.* Quintum Sacra-
mentum est Extrema unctio, cu-
jus materia est oleum olivæ per
Episcopum benedictum. Hoc Sa-
cramentum, nisi infirmo de cuius
morte timetur, dari non debet,
qui in his locis ungendus est: in
oculis propter visum, in auribus
pro

Concilij Trid: antè Trident.

propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum vel locutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationem ibi vigentē. Forma hujus Sacramenti est: per istam unctionem & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid peccasti per visum, &c. De hoc Sacramento inquit beatus Apostolus, infirmatur quis in vobis &c.

*Articuli Tertij,
Punctum Tertium.*

Demonstratio Ordinis.

Gregorius Nazianzenus, *Oratione in laudē S. Athanasij, quae est Oratio 31.* Sic porrò educat9 & insti.

Artic: III. Punctum III.

& institutus, ut nunc quoq; eos oporteret qui plebis antistites futuri, magnumq; Christi Corpus tractaturi sunt, secundum magnum DEI consilium ac præscientiam, in magnum hunc Clericorum ordinem cooptatur, atq; in eorum, qui appropinquant DEO appropinquant, numerum ascribitur, ac sacrosanctæ stationis & ordinis honore afficitur, cunctisque Ecclesiasticorum graduum muneribus deinceps perfundus, Alexâdrino populo perficitur.

Gregorius Nyssenus Oraz: de S. Baptism. Eadem etiam verbi vis Sacerdotem Augustum & venerandum facit, novitate benedictionis à communitate vulgi segregatum. Cùm enim heri ac
tempo-

Concilij Trid: antè Trident.

tempore superiori unus è multitudi-
tudine ac plebe esset, repente
redditur Præceptor, Præses, Do-
ctor pietatis, mysteriorū laten-
tium Præsul, eaque contingunt
ei, cum nihil vel corpore vel for-
mâ mutatus, sed quod ad speciẽ
externã attinet, ille sit qui erat,
invisibili quadam vi ac gratiã in-
visibilem animã in meliùs trans-
formatam gerens.

Chrysostronus l. 3. d. Sacerdot.
Sacerdotium ipsum in terra qui-
dem peragitur, sed in rerum cœ-
lestium classem ordinemq; refe-
rendum est. Atque id perquam
merito. Quippe non mortalis
quispiam, non Angelus, nõ Ar-
chang-lus, non alia quævis crea-
ta potentia, sed ipse Paracletus e-
jusmodi ordinem disposuit, &c.
Tum

Artic III. Punctum III.

Tùm probè intelliget quāto Sa-
cerdotes honore, quantā digni-
tate, quantā Spiritûs sancti gra-
tiâ dignata fuerit.

*Theodoretus ad c. 5. Ep. 1. ad
Timot.* Manus citò nemini im-
posueris; oportet enim priùs e-
xaminare vitam ejus qui ordina-
tur, deinde in ipsum invocare
gratiam Spiritûs S.

Theophylactus in cap. 19. Lucae.
Omnis cuiquēq; concredita est
præsidentia, etiāsi indignus fue-
rit, donum habet ex unctione
suâ, id quod magnum divinæ mi-
sericordiæ Sacramentum est.

Conciliū Chalcedonense Can: 2.
Si quis Episcopus propter pecu-
nias ordinationem fecerit, & nō
venalem gratiam, in venditionē
deduxerit, & propter pecuniam
ordie

Concilij Trid: antè Trident.

ordinaverit Episcopū vel Chor-
episcopum vel Presbyterum &c,
qui hæc tentasse convictus fue-
rit, de proprio gradu in pericu-
lum veniat.

Tertullianus exhort: ad Castit.
cap: 7. Differentiam inter Or-
dinem & plebem constituit Ec-
clesiæ autoritas, & honor per or-
dinis concessum sanctificatus à
DEO.

Cyprianus vel autor apud ipsum
de ablutione pedum, ordinationem
Sacramentum vocat, & cum Ba-
ptismo confert. Docemur, quæ
sic Baptismi & aliorū Sacramen-
torum stabilitas. Nam Baptismū
repeti Ecclesiasticæ prohibēt Re-
gulæ, & semel sanctificatis nulla
deinceps manus iterū conse-
crans præsumit accedere: nemo

sa croi

Artic. III. Punctū III.

facros Ordines semel datos iterū renovat: nemo sacro Oleo lita, iterū linit aut consecrat: nemo impositioni manuum vel ministerio derogat Sacerdotum.

Ambrosius de dignitate Sacerdot. cap 5: Quis dat frater Episcopalem gratiam? DEUS an homo? Respondes sine dubio, DEUS. Sed tamen per hominē dat DEUS. Homo imponit manus, DEUS largitur gratiam. Sacerdos imponit supplicem dexteram, & DEUS benedicit potenti dexterā. Episcopus iniciat ordinem., & DEUS tribuit benignitatem.

S. Augustinus lib. quæst: vet: ac nov Testam: q. 93. Quod insufflasse in discipulos Dominus legitur post dies paucos resurrecti-

onis

Concilij Trid: antè Trident.

onis suæ, & dixisse: Accipite Spiritum sanctum, Ecclesiastica potestas collata intelligitur esse. Quia enim omnia in traditione Dominicâ per Spiritum S, aguntur, idcirco cum regula eis & forma traditur hujus disciplinæ, dicitur eis: Accipite Spiritum sanctum. Et quia verè ad jus Ecclesiasticum pertinet, statim subjecit, dicens: Cujus tenueritis peccata, tenebuntur: & cujus remiseritis, remittentur ei. Inspiratio ergo hæc, gratia quædam est, quæ per traditionem infunditur ordinatis, per quam commendatiores habeantur. Unde Apostolus dicit ad Timotheum: noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per impositionem manuum Presbyteri. Semel ergo fieri

Artic: III. Punctū III.

fieri oportuit, ut de cætero traditio ista non sine dono Spiritus sancti esse crederetur.

Idem de bon. Conjugali cap. 24.

Quemadmodum si fiat ordinatio Cleri ad plebem congregandam, etiam si plebis congregatio non subsequatur, manet tamen, in illis ordinatis Sacramentum ordinationis: & si aliqua culpa, quisquã ab officio removeatur, Sacramento Domini semel imposito non carebit, quamvis ad iudicium permanente.

Idem lib: 2. contr. Epist: Parmeniani c. 13. Illud quod quidã eorum veritate convicti dicere coeperunt, Baptismum quidem non amittit qui recedit ab Ecclesiã, sed jus tamen dandi amittit: multis modis apparet frustra & inane

Concilij Trid: antè Trident.

inaniter dici. Primò, quia nulla ostenditur causa, cur ille qui ipsū baptismum amittere non potest, jus dādi amittere possit. Utrumque enim Sacramentum est, & quādam consecratione utrumque homini datur, illud cūm baptizatur, istud cūm ordinatur: ideoque in Catholicā utrumque non licet iterari.

LEO Mag. Epist: 87. c. 1. Unicuique nostrum dicitur, Manu citò nemini imposueris, neque comunicaveris peccatis alienis. Quid est citò manus imponere, nisi antè ætatem maturitatis, antè tempus examinis, antè meritum laboris, antè experientiam disciplinæ, Sacerdotalem honorem tribuere non probatis? Et quid est communicare peccatis

alie-

Artic: III. Punctū III.

alienis, nisi talem effici ordinan-
tem, qualis ille est, qui non me-
ruit ordinari? &c. quis ergo dis-
simulare audeat, quod in tanti
Sacramenti perpetratur injuriā?

Gregorius Mag: ad cap: 10. lib:
1. Reg. Tulit Samuel lenticulam
olei: Hoc profectò hâc unctiōne
exprimitur, quod in sanctâ Ec-
clesiâ nunc etiam materialiter ex-
hibetur: quia qui in culmine po-
nitur, Sacramenta suscipit uncti-
ōnis. Quia verò ipsa unctio Sa-
cramentum est, is qui promove-
tur, benè foris ungitur, si intus
virtute Sacramenti roboretur. &
in illa verba; immutavit ei Deus
cor aliud: Samuel Saul in Prin-
cipem unxit, Deus autem ei cor
aliud immutavit: quia sacrorum
ordinum Sacramenta ab Eccle-
siae Do-

Concilij Trid: antè Trident.
fiæ Doctõribus foris accipimus,
sed Sacramentorum virtute ab
omnipotente DEO interiùs ro-
boramur. Virtus verò Sacra-
menti gratia est Spiritus septi-
formis.

Concilium Florentinum doctõr:
de Sacram. Sextum Sacramen-
tum est ordinis.

Articuli Tertij,

Punctum Quartum.

Matrimonij demonstratio.

J *Reneus lib: 1. c. 1.* Quapropter
& omni modo oportere eos
Zyzygiæ (id est conjugij) me-
ditari mysterium.

Clemens Alexandrinus lib: 3.
Stromat: Si peccatum est matri-
moniu

Artic: III. Punctum IV.

monium, quod est ex lege, ne-
scio quomodo quis dicet, se DE-
VM nosse, dicens DEI iussum,
esse peccatum. Quod si lex san-
cta est, sanctum est Matrimonium.
Sacramentum ergo hoc ad Chri-
stum, & Ecclesiam ducit Apo-
stolus.

*Amphilochius homil: in Purifi-
cat Deigenitv.* Nuptiæ honora-
tæ sunt, & quovis terrestri dono
superiores, fecundæ arboris si-
militudinẽ præ se ferentes. Est e-
nim conjugium ipsum tanquam
planta quædã pulcherrima &c.

Chrysostomus in c 5. ad Ephes.
homil. 20. Reverà est mysterium
& magnum mysterium, eo, qui
genuit, qui educavit; eã, quæ
concepit, quæ cum dolore pe-
perit & afflictione, qui tot ac tan-
tis af-

Concilij Trid. antè Trident.

tis affecerūt beneficijs, cum quibus diuturnus fuit usus & cōsuetudo, relictis, ei adhærere, quæ ne visa quidem fuit, & cum eo nihil habuit commune, & eam omnib⁹ præferre. reverà est mysterium, &c. Reverà magnum est mysteriũ, & ineffabilẽ quandam habens sapientiam. Hoc multis retro actis seculis prophæans dicit, in Christo & Ecclesia.

Tertullianus lib. 2. ad uxor. c. 9.
Unde sufficiam ad enarrandam felicitatẽ ejus matrimonij, quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio & obsignatura angeli renuntiant. Pater rato habet?

Idem advers. Valentin. c. 30.
Nam & honorandorum conjugiorum supernorum gratia dicitur apud illos meditandum atq;
cele-

Artic: III. Punctū IV.

celebrandum semper Sacramen-
tum comiti, hoc est, foeminae ad-
haerendo.

S. Ambrosius l. 6. in Luc. 8. c.

Nec putet aliquis offendiculum
esse pietatis, ubi mandatum legis
impletur. Si enim relinquet ho-
mo patrem & matrem, & adhæ-
rebit uxori suæ, & erunt duo in
carne unâ, rectè Sacramentum
hoc in Christo servatur & in Ec-
clesiâ. *Idem ad c 5 Ephes.* My-
sterij Sacramentum grande, in-
unitate viri & foeminae esse signi-
ficat. Nec hoc prodit sed aliam
causam, quæ nõ discordet à me-
morato mysterio, flagitat, quam
scit ad profectum humani gene-
ris pertinere, hoc est, Ecclesiæ &
Salvatoris, ut sicut relictis paren-
tibus homo uxori suæ adhæret,

E

ita &c

Concilij Trid: antè Trident.

ita & relicto omni errore, Eccle-
siæ adhæreat, & subijciatur capi-
ti suo, quod est Christus.

Idem Epist: 70. Cùm conju-
gium velamine sacerdotali & be-
nedictione sanctificari oporteat,
quomodo potest conjugium dici,
ubi non est fidei concordia?

*S Augustinus de nupt: & con-
cupisc. l. 1. c. 10.* Quoniam sancti-
tudo non tantum fecunditas, cuius
fructus in prole est; nec tantum
pudicitia cuius vinculum est fides;
verum etiam quoddam Sacra-
mentum nuptiarum commen-
datur fidelibus conjugatis: unde
dicit Apostolus: Viri diligite
uxores vestras, sicut & Christus
dilexit Ecclesiam: hujus procul
dubio Sacramenti res est, ut mas-
& foemina connubio copulati,
quam

Artic. III: Punctum IV.

quàm diu vivunt, inseparabiliter
perseverent, nec liceat, exceptâ
causâ fornicationis, à conjugè
conjugem dirimi. Hoc enim
custoditur in Christo & Ecclesiâ,
ut vivens cum vivente in æter-
nùm nullo divortio separetur.
Cujus Sacramenti tanta observa-
tio est in civitate DEI nostri in
monte sancto ejus, hoc est, in
Ecclesiâ Christi, quibusque fide-
libus conjugatis &c: *vide eundem*
cap 21. ubi similiter loquitur, &
matrimonium Sacramentum con-
nubij nominat.

Idem de Fide & operib. c. 7.

In Ecclesiâ nuptiarum non solum
vinculum, verum etiam Sacra-
mentum ita commendatur, ut non
liceat viro uxorem alteri tradere.

Idem de bon. conjugali: cap: 7.

Concilij Trid. antè Trident.

Usque adeò illud foedus inicum,
nuptiale cujusdã Sacramenti res
est, ut nec ipsã separatione irri-
tum fiat. *Vide eundem c. 24. &
de Genes. ad litter. lib. 9. c. 7. in*
quibus utrisq; locis quoq; con-
jugium Sacramentum esse dicit.

*Fevar dentius in notis ad Ire-
nei cap. 22. libri 1. scribit: Ter-
tullianus lib. 5. contr. Marcionem
sect. 38. quinquies vocat nuptias
Sacramentum, ut Augustin: l. 1.
de nuptijs & concupiscēt. sexies:
& lib. unico de bono conjugali con-
tra Jovinianum, decies.*

Articulus IV.

Ecclesiæ Catholicæ ritus in
administratione Sacramen-
torum receptos esse recipiēdos.

Verba